

L a t w e e f c h u A w i s e s .

—*—
Nr. II. Zettortdeenâ 15tâ Merza 1834.

Ro fakka tas augsti zeenijams Deewa wihrs un mahzitajs Lutterus no faktu-mahzitajeem?

Ta Deewa wihra Lutterus laikôs gaddijahs daschi mahzitaji, kas no nekahdahm waldischanahtm un teefahm nebij eezelti un aizinati, bet kas fleppeni draudsjes peerahpe, laudis no sawa ihsta mahzitaja un Deewa namina atgreese, faktôs an kambarôs ar teem falihbe, un us paschu isdohmata tumschu wihsi Deewam kalpoja.

Pahr tahdeem zilwekeem rakstija tas Deewa wihrs Lutterus, 1532trâ gaddâ pehz Kr. ds., tam teefas kungam Ebrard von der Tanne Wartburgt Wahzsemme scho grahmata:

„Juhfu schehloschanu par teem faktneekem, faktu-mahzitajeem un winnu klauftajeem (sihfereem un lischkeem) ar behdahm esmu lassijis. Un tas irr teescham teefa, ka tahda sehrga, fur ta mettahs kautkahdâ draudje, gan warr apbedinaht tik pat labbi tohs draudsjes lohzehtus, kas wehl naw apwilti, ka arri preekschtahwetajus, wezzakus, waldineekus un mahzitajus tahdu schehlojamu draudschu!

Schahdeem negehkeem un nedarbeem prettim jaturrah. — Kam buhs to darriht? — Kam buhs winnus aisraidih? — Es atbildu: katram gohdigam zilwekam, wiswairak teem kas waldineeki, par kristigas draudsjes schtihtischanu jagahda; tas irr wiswairak tadehl lohti wajadsiga leeta, lai zilweki nekriht prahta-tumfiba un rupjôs grehdôs, ka Rohma pahwestis un winna preesteri tohs tihscham turreja. Gribbu jums, mihtais zeenijams brunnas kungs, no sawa nesphekka, ja par labbu nemmat, daschu schahdu tahdu scheit derrigu padohmu doht.

Papreeksch wajag sumah: pee ka winnus warr pasiht?

Yee tahm sihmehm, kurras es stahstischu. Nahk tee buntela galwineeki pee nabbaga lautineem mahjweetâ un skann winnu sweizinaschana: „ta Kunga meers lai irr ar Jums!“ Stahsta: „winni peederroht tikkai ween pee nabbageem un behdigeem; teem par labbu Deews winnus effoht isfuhthijs.“ —

Schee rahpeki un faktelneeki peeglumstahs tew sawu darbu darroht, sawu tihrunnu arroht, sawas zilless ezzejoht, sawu plehsumu plehschoht; wisfur winni sawu nesehflu sehj un sawas drigenes kaifa, sawus waiwerajus dibhsina un atgreesch tohs laudis no sawa ihpaschiga Deewa namina un biststehwa. Skatt! tas irr wella ammat; kakkis laikampelles tumfâ ferr! Kurfch irr tik rupjâ dunmiba pagrinnis, kas to nesaprahtu, schee wella preesteri un Apustuli effam?

Kur ween winni rahdahs, tur winni sewischki swehti isleekahs, tumschus pahstarus skaitidami un pa starpam (lai to wilku, kas jehru kaschokâ staiga, nedabbu tik lehti pasiht) no Ewangeliuma lassidami. — Pehz tam winni tulko schurpu turpu, pahrpahram, zif nikna taggad ta pasaule, un zif mas to isredsetu lauschu, kas pehz to sazitaju swehtahm un pateefigahm mahzibahm dsihwojoht. Diwejadus mahmus winni teem laudim eemahni: weens: to taggadeju mahzitaju mahzibas ne effoht tas ihstena is Ewangeliums un ta ihstena Deewa taisniba — un ohts: ne zif ilgi, tad nahkschoht leela bailiga strahpe grehtu labbad pahr wiffas pasaules, kurrâi tikkai Deewa isredseti ismufkschoht, bet zitti wiffi tikkschoht bes kahdas schehlastibas isnihzinati un no winneem ne flawa ne sinakka nepalikschoht. Kad nu lautineem papilnam schauschalas un breefmas no tahs warrigas neschehligas strahpes eemahnijuschki un untumu pehz labbakas dsihwes kreetni pamohdinajuschki, un kad nu tee mulkschki, woi nesapraschana, woi tihschi pehz tah-

dahm jaunahm un ehrnigahm leetahm dikti kahri palikkufchi: tad neeki un blehnas ta beidsama paflehpyta gudriba irraid, fo winni no teem kattelneezeleem eemanto. Un kad tee apmahnitee praffa: kà buhs mums darriht? Kà buhs mums isbehgt tai strahpei? Kà warram tahs Deewa walstibas lihdsimantineeeki un Deewa behrni fluht? — tad gan tee praffitaji to wiltigu atbildi skaidri nefa-prattihš, bet tas beigums un tas gudribas gals, kas bes tulfofchanas gallà smukki prohtams, irr: dohd man ko, mihta dwehfele! Nu! kad tee peewiltee darrija, fo tee wiltibas Apustuli gribbeja, prohti, kad tahs dahwanas un tee paliga darbi irr jeb dohti, jeb sohliti, tad deij un danzo tee faktu praweeschi: winnu spreddikis tal wolti nebijiš un auglus neffis, un to isredsetu pulzijsch effam wairojees.

Pehz tam lai luhfojam: kà winnus buhs atganniht no muhsu rohbescheem, dšihwofkeem nau-das makkeem un flehtim?

Tohs labbi lehti warr kert, kad winnus praffa: kurra waldischana winnus eezehlufi un sub-tijufi, lai winni atglumstahs un peerahpsthahs muhsu draudsehm, faktòs spreddikus turreht? tad winni apstulbuschi neproht geldigi un prahta zilwekeem fapratrigi atbildeht, un neds sawu sub-tischanas-, neds wehstischanas-grahmatu newarr parahdiht. Un ja nu scheem faktu-mahzitajeem nekahdu zittu grehku newarretu peerahdiht — (jo winni gauschi fargajahš, sawus nedarbus pee gaismas zelt, fleppeni gluhnedami pehz sawa meddijuma un pehz sawu kahribu peepildischanas) — tad jau schi weena patti leeta winnus sohda, prohtams: swehtais gars nerahpj, bet tas us Kristus mahzefkeem no augfchenes semmè laischahš bes kahdas flehpschanas jeb bailigas isfargofchanas. Tschuhstas rahpj — bet ballo-schi libdinajahš; un irr schahda rahpschana un faktulihfchana ihstena wella = wihse: to warrat tizzeht!

Mahzitajeem irr Deewa wahrds, fluddinaschanas ammatš, bikkerris, frustischana un laula-schana pawehleti no augstas waldischanas, kas Deewa weetà wirš semmes pawalstneekus rahj un us ihstenu zellu greech; draudse ihpaschi tohs

wehstija, lai nahš, un winnu starpà mahzitaja ammatu walda. — Bet kas tad tohs slikerus un swehtelneekus atfauze, jeb kas winneem to aminatu uswehleja? Un kad tew, pesteli, naw neds sub-tischanas-pawehleschana neds wehstischanas grahmata: tad praffam mehš tew: fo tu tit warren wirsu bahsees, fo tu tit fleppen peerahp-jees muhsu draudsei?

Kad nu weens no scheem sagleem un fleppe-neem dwehseles-kahwejeem, Kristus saimotajeem un winna draudses eenaidneekem Zuhfu aprinki rahdahs, tad mihlais kungs, lai tee laudis winnu praffa: No kurrenes tu nahzi? Kas tew sub-tija? Kas tew pawehleja man spreddiki fazzihst? Kad tu no zilwekeem subtihts, fur irr tawas grahmatas un pitschahki? Kad nu no Deewa teizees subtihts, fur irr tawi brihnumi un darbi? Kadehl tu nerahdi sawu waigu pee mahzitaja un waldineekeem? Kapehz tu man fleppeni peerahp-jees un faktòs eeleeni? Par fo tu nestahjees basnizà us kanzeles ar sawu spreddiki? Effi tu weens behrns tahs gaismas, par fo tu gaismas bihstees?

Tapatt arri lai waldineeki un mahzitaji tohs apmahnitus lautinus, kas tannis kambarischòs eewilti tikke, jauta: kas tew tur lifke eet, ta fazzitaja mellus klausihst? Kadehl tu par schahdu leetu teefahm un mahzitajam sinnu nedewi?

Un tas kambarischa saimineeks, tas flehpejs to garrigu saglu un flepfawu lai atbild us tahm jautaschanahm: kas tew lifke tam rahputam mahjas weetu un (kauzamu un plahpajamu) kambari doht, fur winnsch warr sawus wella-bauslus paust? Kur tew sinna tikke, winnam effoht ta brihwiba, laudis mahziht? Kapehz tu mahzitajam un teesai scho leetu nepeefazziji? Kadehl tu atstahji sawu basnizu, fur tu effi frustihst, ar Deewa walfarinu meelohts un mahzihts, fur tu no jaunahm deenahm peederri? Par fo tu leeni faktòs? Kalabbad tu jaunu draudsi fleppeni un bes wezzaku sinnas ectaifi? Kas tew to wallu derwe, scho draudsi pufchu plehst un muhsu starpà bunti taifihst? Kas tew pawehleja, sawu mahzitaju nizzinahst? winnu sohdiht, eefam tas wehl apfuhdehts un isklaufinahst? Kas tewi zehle

fawam mahzitajam par teefnessi? — Gessch wis-
fahm schahm leetahm grehko tas, kas teem kakt-
neekem klausa, jeb winnus turr un barro un
es drohschi zerreju: kad waldischana freetni waf-
tehs, wjadsetu gan scheem netikkeem woi beig-
tees, woi atgreesstees; dauds tiffuschu, deewa-
bihjigu, bet garrâ un prahâ nesphezigu lauschu
tad netiftu fahrdinaschanâ wessi. — — —

Jau swehtais Apustuls Pahwils fuhdsahs, tee
slihkri un kaktu-mahzitaji pa mahju-mahjahm
skraidohht un to zilweku prahtu janzohht, mahzoht
neapnikfuschi, bet fawu mahzibu woi paschi ne-
saprohtohht, woi prattuschi tihscham zilwekus ap-
krahpdami wiltoht. Tadehl taisniba: schee kat-
telneeki irr Eatana Apustuli. Winni nekur narw
jaturr. Sargajtees no scheem plukkateem, un
isdelbejeet winnus, fur useedami. Winni irr
tee sagli un slepkawi, no kurreeem Kristus runna.
Un — gribbetu es winnus par wiltigeem pra-
weescheem usfaukt: tas buhtu pahrlceku smalki;
winni irr deedelneeki un laupitaji, kam tuktuhs
ihstena peederriga ruhme.

Winni leelahs: tas gars winnus dsennohht us-
fazzischanu; — warr buht teesa; tas ka un a is
g a r s winnus dsenn. Winni fakkahs: jeh-
rini; warr buht arri teesa: tahdi, kas ahrpuffe
jehra-faschoku walke, bet winnu eekschâs miht
plehfigs lunkis, kas tohs nomaldijuschus jehrus
papreesch zehrpj un pehz laika aprih; scheid lai-
zigi winneem fawu mantu, un muhschibâ dweh-
feles swehtbuhfchanu un laimi apkrahpj.“

Peeliffim wehl ko Jesus fakka:

Matt. 24, 4. Peeluhfojeet ka neweens juhs
nepeemilt. Matt. 24, 11. Jo tad dauds nepa-
teefigi praweeschi zelsees, un dauds peewils.
Matt. 24, 26. Tapehz, kad tee us juns faz-
zihš: redsi, winsch (Kristus) irr tukfnessi, tad
ne eita ahra; redsi, winsch irr kambaros, tad
ne tizzajt. Beregow.

Teefas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ka Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsis ic. ic. ic.,
tohp no Baldohnes pagasta teefas pasluddinahs, ka
tas no Baldohnes meschalunga muischas noschirtš

Waltu-krohguš no Jahneem 1834 lihds Jahneem 1835
us arrenti isdohdams, un tas tohrge = termihns us
27to Merz f. g. noliktš irr. Plaschakas simas warr
dabbuht pee Baldohnes pagasta teefas ifzettortdeenu
un sestdeenu un paschâ tohrge deenâ.

Baldohne, 10tâ Merz 1834.

(L. S.) Zihmannu Zehlab, peesehdetajs.

(Nr. 58.) E. Demoll, pagasta teefas skrihweris.

* * *

No Linder pagasta teefas tohp wiffi parradu bewejt
to Linder fainneeku Leela Lesmannu Mahrtina, Krau-
ku Andreija un Rohbeschneeku Jurra, kas nesphezibas
dehl sawas mahjas nodewuschu un par kurru mantahn
inventariuma truhkuma un zittu parradu dehl konkurse
nospreesta, — usazinati, lai tee diwju mehneschu
starpâ no tahs schè appafschrakstias deenas, tas irr
lihds imo Mei f. g. pee schihš pagasta teefas peetei-
zahš un to spreedumu sagaida; jo wiffi, kas schinni
nolikt laika nepeeteiktahš, pehz wairš netaps peenemti.

Linder pagasta teefa, 1mâ Merz 1834.

Zirsche Mahrtin, pagasta wezzakais.

(Nr. 22.) M. Ddinowsky, pagasta teefas skrihweris.

* * *

No Gulbenes muischas pagasta teefas tohp wiffi tee,
kam taisnas parradu prassischanas pee teem pee Gulbe-
nes muischas peederrigeem un inventariuma truhkuma
un magasibnes parradu dehl islikteem fainneekem
Swiulu Pahwela, Pungzelu Indrika un Titerischku Jah-
na buhtu — par kurru mantu zaur schihš deenas spre-
edumu konkurse nospreesta — usazinati, lai lihds 15tu
Aprila f. g. scheid peeteizahš un to teefas spreedumu
wehrâ nemm.

Gulbenes muischas pagasta teefa tanni 3schâ We-
bruar 1834.

(L. S.) + + + Birsfel Miffel, pagasta wezzakais.

Carl Wiszniowski, pagasta teefas skrihweris.

* * *

No Kalnazeemas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam
fahdas parradu prassischanas no teem nomirruscheem
fainneekem Ansa Lulla un Kaspara Putrina buhtu,
usazinati, lai tee wiswehlaki lihds 2imo Merz f. g.
pee schihš pagasta teefas peeteizahš, jo wehlaki ne-
weens wairš ar sawahm prassischanahm netaps pee-
nemts. Turklahht arri tohp sinnamš darrihtš wiffeem,
kas teem wirfminneteem fainneekem ko parradâ
buhtu, lai tee tanni minmeta deenâ scheid peeteizahš,
zittadi tee ar dubbultu maksu taps aplikti. To buhs
wehrâ nemt.

Kalnazeemas pagasta teefa 20tâ Webruar 1834.

Joh. Uhdre, pagasta wezzakais.

Mott, pagasta teefas skrihweris.

Us Kulbigas aprinka teefas pawehleschanu tohp no Sessibles pagasta teefas sinams darrihts, ka 3imâ f. m. deenâ pee schihs pagasta teefas Sessibles muischâ tas schejenigs muzzineeks, fauzams Pohl, uhtropê us deenestu taps isfohlhts — un tee kas wiinu us deenestu gribb pirft, tohp faaizinati, lai tanni peeminnetâ terminâ scheid sanahf.

Sessihlê, 10tâ Merz 1834. 3

Wiflu Janniss, pagasta wezzakais.
(Nr. 29.) Wilhelm Hank, pagasta teefas srihweris.

* * *

Krohna Rendes muischas uhdens sudmalla lihds ar Frohgu, basnižas = un Streiju Frohgus, kâ arri Rendesmuischas mohderechana no Jahneem 1834 lihds 1835 us renti isdohdami. Kam schahs rentes un nohmachanas tihf uenemt, lai ar sawahm drohshibas = apgalwofchanahm 12tâ un 13tâ April f. g. preefsch pufseenas pagasta teefas ruhme peeteizahs.

Krohna Rendes pagasta teefa, tanni 24tâ Webruar 1834. I

† † † Ubrin Kristis, pagasta wezzakais.
Heydinger, pagasta teefas srihweris.

* * *

No Jahneem 1834 lihds Jahneem 1835 taps tas pee Tuffumes Krohna mescha funga muischas peederrihts bijis Nadsina Frohgâ wairakfohlitajeem us renti isdohhts; — tadehl tohp wifli tee, kam patiktu scho Frohgu uenemt, usaizinati, lai 29tâ Merz f. g., kas par to weenigu isfohlischanas terminu nolihhts tappis, pee Dholes muischas pagasta teefas atnahf un sawu fohlishchanu peeteiz.

Krohna Dholes muischas pagasta teefa tanni 1mâ Merza 1834. 3

(S. W.) † † † Wiflain Jahn, peefehbetais.
(Nr. 12.) J. Croffet, pagasta teefas srihweris.

* * *

Us Rurfemmes Kambara teefas pawehleschanu taps tas zitfahrht pee Klihwešmuischas mescha funga muischas peederrihts Frohgâ no Jahneem 1834 lihds Jahneem 1835 us weenu gaddu 30tâ Merz f. g. pee schahs pagasta teefas us arrenti isdohhts; kur arr tahs plachakas sinmas dabuhht warr.

Kalnzeemas pagasta teefa 10tâ Merz 1834. 3

Joh. Uhdre, pagasta wezzakais.
(Nr. 57.) Noit, pagasta teefas srihweris.

Zittas fluddinaschanas.

Wifli pee Wahnes = Sahrzes pagasta peederrigi zilwefi, wibrifschki un seerwifschki, kas ar taifnahm sinahm no scha pagasta irr islaifiti un zittur ušturrahs, tohp no tahs appafschâ rakfittas muischas waldischanas usfaukti, lai wifsewchlaki lihds 15to Merz f. g. paschi scheid peeteizahs, ka tohs jaundâ rewifioner ruitôš warr peerakfihht. Zurklaht tohp wifflas zeenijamas pilsehtu = un semmes = pollizes teefas mihligi luhgtag, lai schohs zilwefus, — pee paschu atbildeschanas — ne drihsak eeksch saweem teefas = aprinkeem zeesch, kas mehr tee zaur ihpaschu rakfittu sihmi warr parahbdiht, ka tee paschi scheid pee ashtas rewifioner peerakfitti irraid. Wahnes = Sahrzes muischas pollize 2trâ Webruar 1834. I

Dekonohm Raue.

* * *

Wifli lihds schim pee Kulbigas pilsklauschu pagasta peerakfitti dsimti laudis ta nelaika manrifkera funga Erdmann von Ganzlauw, kas wehl naw likfuschees preefsch to jaunu rewifioni peerakfitees, tohp usfaukti, lai wifsewchlaki lihds 15to Merz f. g., ar flairahm parahdischanas sihmehm par sewi un saweem peederrihtgeem, pee ta appafschâ ar wahrdu rakfitta weetneeka to mantasnehmeju ta nelaika manrifkera funga Erdmann von Ganzlauw, eeksch ta presidenta funga von Derschau namma, pallejes eelâ, Nr. 77, peemelbahs, kur tee tahs wajadfigas sinmas par sawu peerakfischanu dabuhht.

Zelgamâ, 19tâ Webruar 1834. I

Oberhofgerichtsadwokat Theodor von Sacken.

* * *

Preefsch kahda laika man baltis putnu = suns, ar weenu dseltenu un weenu dselten un balti raibu auf paklihdis. Kas man, jeb tam Oberhofgerichtsadwokat Schulz fungam Zelgamâ taifnu sinu dohs, kur schis suns taggad irraid, labbu pateizibas maffu dabuhht. I

Klihweš muischas mescha funga Weichtner.

* * *

Ar augstakas teefas wehleschanu tohp sinams darrihts, ka Dohbeles meesâ tas tirgus, kas zitfahrht us 23schu deenu April mehnescha kriht, ohtras leeldeenâs fwehtku deenas deht, schinni gaddâ tanni 25tâ April noturrehts taps.

Dohbelê, 25tâ Webruar 1834. I

Dohbeles meesta preefschneeks E. Kupffer.

B r i h w d r i e k e h t.

No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas pufses: Hofraht von Braunschweig, graham. pahrluhftotais.